

Národní filmový archiv představí pařížskému publiku němé filmy ze své sbírky

21.9.2022 - Jana Lohrová | Národní filmový archiv

Francouzská Nadace Jérôme Seydoux-Pathé nabídla Národnímu filmovému archivu takzvanou *carte blanche*: je to vzácná příležitost sestavit pro pařížské publikum program podle vlastního výběru. V termínu od 28. září do 18. října představí Michal Bregant, generální ředitel NFA, a Jeanne Pommeau, kurátorka a restaurátorka NFA, soubor pečlivě vybraných filmových kopií i digitalizovaných skvostů z němé éry. Program připravil Národní filmový archiv ve spolupráci s Českým centrem v Paříži.



Cyklus se zaměřuje zejména na klasické či málo známé české filmy, které vznikly mezi roky 1898 a 1932 - zahrne první filmy natočené Janem Kříženeckým, který zakoupil kinematograf od bratří Lumiérů, až po *Extasi* Gustava Machatého (1932), která svědčí o síle němé estetiky ještě na počátku 30. let.

„Průkopník kinematografie v českých zemích, Jan Kříženecký, dělal totéž, co jeho souputníci v ostatních zemích. My však máme to štěstí, že se naprostá většina jeho prací dochovala v naší sbírce,

některé v podobě originálních negativů či kopií. Digitalizace je pro nás skvělým nástrojem pro zpřístupnění klasických filmů a díky ní se diváci mohou podívat, jak Kříženeckého kratičké filmy dnes vypadají," říká **Michal Bregant, generální ředitel Národního filmového archivu.**

Cyklus *Pohyb a barva*, složený z krátkých filmů natočených v letech 1904 -1918, poskytne vhled do bohaté sbírky zahraničních filmů v NFA. Cyklus *Světlo a forma* nabídne experimentální filmy z 20. a 30. let minulého století, využívající nenarativní formy.

V programu nechybí ani skvělé hrané celovečerní filmy, například snímky *Cikáni* (1921) Karla Antona nebo *Ukřižovaná* (1921) Borise Orlického. Příkladem tvorby jednoho z nejlepších profesních filmových týmů své doby je film *Bílý ráj* (1924) režiséra a herce Karla Lamače, kameramana Otto Hellera, herečky Anny Ondrákové a scenáristy Václava Wassermana. V titulcích se objeví také Martin Frič a Gustav Machatý. Tato jména dodnes rezonují i v mezinárodním rozměru.

Snímek *Varhaník u sv. Víta* (1929) od Martina Friče je variací tajemného mýtu, zatímco *Takový je život* (1929) Carla Junghanse je vrcholným psychologickým dramatem, které se téměř obejde bez němých mezititulků, protože se dokáže vyjadřovat ryze filmovými prostředky. Komédie Svatopluka Innemanna *Milenky starého kriminálního* (1927) podle scénáře Josefa Skružného a Elmara Klose byla do značné míry inspirována estetikou grotesek a poskytla jednu z prvních rolí Vlastovi Burianovi.

Z díla Gustava Machatého, který se už ve své době těšil mezinárodní pozornosti, bude uvedena *Extase* (1932), ale také *Kreutzerova sonáta* (1927) a *Erotikon* (1929). Současně bude promítán švédský film Mauritze Stillera *Za štěstím* (1921), v originále uváděný pod názvem *Erotikon*. Ten je dokonalým příkladem mezinárodní spolupráce mezi archivy, neboť po fotochemickém restaurování vyrobil černobílou kopii Švédský filmový institut a Národní filmový archiv pak dohlížel na její barevné tónování.

Nadace Jérôme Seydoux-Pathé dnes zahrnuje nejen archiv někdejší společnosti Pathé, která vznikla ve Francii v roce 1896, ale také produkci a distribuci současných filmů a síť kin, a to zejména ve Francii, Velké Británii a Švýcarsku, dále katalog asi osmi set filmů a další aktivity. Nadace sídlí od roku 2014 v budově, kterou pro ni navrhl architekt Renzo Piano: v extravagantní přístavbě do historického bloku budov z 19. století v Rue des Gobelins na levém břehu Seiny se nachází archiv, výstavní a administrativní prostory, kino i knihovna a studijní centrum. Carte blanche je speciální program, který tato instituce nabízí osobnostem a institucím, aby předvedly svůj originální pohled na dějiny kinematografie.